

ANTONI LOPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'60

L' entero de la cierva.

—Ja ha vist els efectes del nostre mauser... Conque ojo, senyor Cortezo, que á nosaltres no 'ns vé de derribar un ministre mes ó menos.

LA SETMANA DE DIJOUS A DIJOUS

Els estudiants han guanyat la campanya. Tenian rahó y han sapigut sostenirla, y de més á més las circumstancies els han favorescut. Tres motius molt poderosos que 'ls asseguraven l' èxit.

L' infeliç La Cierva's figurava contar ab l'incondicional apoyo d'en Villaverde y demés companys de ministeri.—Aguanta't ferm—li havíen dit—y no duitis de que fem nostra la teva causa.

Confiat ab aquesta promesa 'l bon home feya'l valent: permetrà que les Universitats se tanquessin y amenaçava ab la pèrdua de curs als estudiants huelquistas. No podia llarsar sobre d'ells les taifas policiàs, perque 'ls joves escolars, ab la seva conducta correcta y ordenada, encare que molt enèrgica, no li donavan motiu pera reventar el florón; pero 's prometia freda y serenament revenjarse d'ells, aplicantlos ab tot rigor la disposició referent a les tres faltas collectivas...

Infeliç! Qui ha perdut no'l curs, pero si 'ls esteptre y la cartera, ha sigut ell.

A tal punt havíen arribat les coses que 's considera una mica arriscat el viatge del rey á Valencia, si avants no's resolia'l conflicte estudiantil, tals y

de tal indole eran els propòsits que s'atribuïan als escolars valencians.

Per aquest motiu, en Villaverde, ab tot y haver promés el seu apoyo incondicional á n'en La Cierva, una vegada hagué vist las verdades y las madures, no tingué més remey que cridarlo á capitul y dir-li:

—Compadre: las circumstancies se imponen á los mejores deseos de sus compagniers... Con que, ya lo sabe: olvide lo convenido, y abueque usted.

L' acorralat ministre ha sigut la primera víctima del viatge regi. Y en veritat s'ha de dir: resulta ell més simpàtic que 'ls que l'han sacrificat, després d'haverli promés que 'l sostindrián.

En Villaverde y 'ls seus companys, impotents y desprestigiats, quedan d'aquesta feta ferits de mort. Cridats siguieren al poder pera que resolgués sin la complicada qüestió econòmica; se 'ls ha deixat el camp expedit, lliures per complir de la intervenció del parlament, y 's troben avuy pitjor qu'estaven al constituirse. Representen una ensopegada més en aquesta llarga sèrie de fracassos.

Ab tot, en Villaverde, per rahó del seu càrrec, ha hagut d'acompanyar al monarca en el seu viatge. Dificil fora precisar fins á quin punt s'ha divertit, perque un dels números més importants, encare que invisible, dels festeigs regis, haurá sigut segurament la professió que li devia anar per dintre.

El viatge del rey á la ciutat llevantina ha quedat reduït á una mera reproducció de lo ocorregut fa un any á Barcelona en idèntiques circumstàncies. Costa molt poc de organizar unas festas apa-

toses y despertar ab elles l'interès dels curiosos y dels badochs. Ja es una mica més difícil afansar ab aquesta bambolla 'ls sentiments monàrquics, arrancant las convicçions republicanes de l'ànima del poble.

L' actitud dels nostres corregionalistes valencians ha sigut correcta, com va serho també la dels republicans barcelonins; pero ni aquí ni allí cedeix lo més mínim en detriment de sas fermas y arreladas ideas, ni tampoc debilita 'ls propòsits de ferlas triomfar per tots els medis.

O sino, en les eleccions més pròximes se veurà lo que pensa Valencia, com, després del viatge regi, s'ha anat veient, y cada vegada ab més claretat y precisió, lo que opina Barcelona.

L' horrible catàstrofe de Madrid ha vingut á aumentar las aficions de aquesta nació desventurada. No n' hi havia prou ab la crisi de las subsistencias, ab la sequifa, ab la perspectiva de la miseria més espantosa; era precisa l'hecatombe madrilena pera donar l'última pinzellada en el quadro fatídich de las nostres desditzas.

Gran responsabilitat incumbeix á n'els que devien evitar l'esfondrament de aquella construcció, feyan els ulls grossos davant de sas amenassadoras deficiències. Lo únic que falta veure es si aquestes responsabilitat tan tremendas arribaran á ferse efectivas. Vivim en un país en que tots els abusos y tots els escàndols troben amparo, sempre que 'ls que 'ls cometan contan ab medis suficients pera ferse tolerar y protegir en las seves maldats.

En canvi el poble mor' aixafat sempre; unas vegades sota les ruïnes de una construcció, en els moments en que sense amidar els perills busca afanyós el pà de cada dia; altres vegadas, al mitjà del carrer, quan tracta de donar esplay als sentiments que l'embargan.

Al anuncie de que 'l poble obrer de Madrid se dispara á realizar una manifestació pública, el govern omplí 'ls carrers de fosa com si's tractés de donar una batalla.

Ab molta rahó digué un periódich:

«Aquesta vegada no es el poble, es el govern el que s'ha tirat al carrer.»

Quànt cert es l'adagi: «La por es la fila de la culpa!»

PEP BULLANGA

La catàstrofe de Madrid

N moviment d'horror y un bull de indignació: tals son els efectes que ha causat en l'ànim de totes las persones honradas la horrenda catàstrofe de Madrid, l'ensorrada del tercer dipòsit de las aigües del Lozoya, patrocinat ab el nom de D.a Isabel II.

Un nom que aquesta vegada ha portat verdadera malastrugancia.

Una desgracia tan colossal no pot ser filla de l' accés ó de lo imprevist.

Se tracta de la construcció de un' obra pública, en la qual els tècnichs venen obligats á intervenir-hi ab els seus càlculs y estudiis, que si 's basen en les reglas de la ciència y en las observacions de l' experientia, no poden fallar mai; y en la qual ademés ha de pàndrehi cartas incessantemente la inspeció facultativa, tant per evitar que 's derrotxin miserableness els caudals públics, com també per vetllar per la seguretat y la vida dels operaris ocupats en la mateixa.

Cap de aquestes condicions degué ser observada, si hem de jutjar pels horribles resultats. Tot s' ha perdut al ensorrar-se l' dipòsit: els capitals invertits en la construcció, y lo que val més, infinitament més que 'l metàlich, la vida de vint y vuit fills del treball y la integritat corporal de un gran número de obrers, alguns dels quals están ferits de tanta gravetat, que molt serà que no quedin inútils per tota la vida, si es que no 'ls portan á reunirse ab els primers en el lloc del etern descans.

**

Davant de aquesta hecatombe serà tan consolador com se vulgui l' espectacle de abnegació dels primers que acudiren pressurosos á prestar ausili á las víctimas.

Podrà establir-se un contrast molt significatiu entre la franca hospitalitat oferida als ferits per un col·legi protestant y 'ls reparos que á rebre's posaren institucions congregacionistas, que al igual que aquell col·legi tenen la seva residència á no molta distància del lloc de la catàstrofe.

S' haurá posat en descubiert una vegada més l' egoisme empedernit dels que parlant de Deu á totas horas se dedicen á l' explotació desapoderada de la credibilitat pública baix la protecció del Estat, en front del desitj de fer mèrits y captar-se la consideració de la gent evidenciada pels desdenyats, pels que sols al amparo de una migrada tolerància poden exercir el dret de practicar un culte distint del oficial.

Se podrà apreciar el desbordament de la compasión y del desinterés de la multitud, afanyantse á omplir ab els seus donatius las llistas de la suscripció destinada á auxiliar en lo possible las llàgrimes de las desolades famílies dels morts y dels ferits.

Tot això revelarà lo que ja sabíem; ó siga: qu' en aquest país tan decayut y desventurat existeix y existirà sempre un fons de pietat, de misericòrdia y de nobles sentiments: que 'l fill de aquesta Espanya, tan vilment explotada, posseeix un' ànima sensible y compassiva, que 's conmou davant de las grans desgracias, disposta á compartir sempre ab els desventurats las engrunas de l' última pobresa que li resta.

Pero qu' hi ha prou ab això?

**

No, per cert.

Bona es la misericòrdia; pero es millor sens dupte la justicia. La misericòrdia consola y remedia; sola la justicia prevé y evita.

A haver-hi hagut justicia la catàstrofe hauria pogut evitarse.

Els mateixos traballadors que n' han sigut víctimes la preveyan, la temían y l' anunciavan. De molt temps ensà venien observant síntoms alarmants, moviments de la construcció, desprendiments, caigudes, una multitud de fenòmenos poc tranquil·litzadors. Lo qu' els veian no ho sabíen ó no ho volien veure 'ls empassaris constructors, ni 'ls inspectors de l' obra, cegats sens dupte, pel codicis afany de la ganançia. Per aquesta ganançia que probablement venien obligats á compartir ab certs elements que 'ls dispensaven la protecció oficial.

No faltarà qui digui: —¿Cóm els operaris que tals temors abrigavan s' avenien á traballar en un lloc de tant perill?

Ah! Pera respondre á una tal pregunta precisa posar-se en la dura alternativa en que 's troba col·locat l' infelís que no conta ab més medis de vida que l' esforç dels seus brassos. Està sempre en la alternativa de morir: per una part, la fam que no se' per dona; per otra part, el perill que amenassa. La fam es la mort segura, es l' aniquilament del home y de la seva família; en quant al perill, per imminent que signi, sempre hi ha l' esperança d' escapar-se'n.

Pobres esclaus modernes del salari! Podeu considerarlos lliures del ignoble fuhet del cab de vara que fblava sobre las espal·les dels esclaus de l' antiguat; mes 'gòm resguardar el cos y la vida á las duras invisibles fuetadas de la miseria?

Sisquera l' Estat que no podrà subsistir sense l' vostre esforç, sentis per vosaltres el degut agrahiment, colocantvos al amparo de leys humanitarias que 'us protegiassin! Pero no: si algunes vegades aquestes lleys se dictan, escritas quedan sobre 'l paper y sense cumplir-se. En canvi 'ls vostres explotadors troban totas las facilitats per burlarlas impuniment. Son rics y poden comprar la impunitat. L' espasa de la justicia s' embota al xocar sobre una corassa d' or.

**

Per això avuy vint y vuit víctimes jauhen colgadas sota terra, sense que 's tingui noticia de que un sol culpable comensi á devorar la seva responsabilitat entre las quatre parets de una celda carcelaria.

Los muertos al hoyo, y los vivos al bolo.

Ja ho sabéim. Se practicarà una investigació escrupulosa, perquè no pugui dirse que no 's fa res. S' examinarà punt per punt el cóm y l' perquè del terrible esfondrament... y ja veurán com al final ningú 'n tendrá la culpa, devant imputar-se tot lo ocorregut á la poca consistència del terreno. ¿Qui era capás de preveure que aquell terrer fluix y minava per antigues conduccions, no podrà sostener la mole de la trabada construcció?

Y s' declararà que no hi ha responsabilitat per ningú.

¿Cóm descubrirla y proclamarla, si 'ls que van en busca d' ella tenen tal volta un interés directe ó indirecte en ferla fonedita?

Y després de tot: ¿qué compón l' hecatombe de Madrid ab el desastre de Càvite, ab el desastre de Santiago de Cuba, ab l' entrega, sense combatre, de tot el nostre imperi colonial?...

Donchs si totes aquestes infamias han quedat impunes; si 'ls mateixos que les van provocar, lluyn de haver-les pagades, contindran governant el país tranquil·lament quina rahó hi ha pera mostrarse severa y terribles ab els que no han sapigut evitar l' esfondrament de una sencilla construcció?

Sobre aquest particular el govern ha donat ja una nota anticipada de las seves disposicions.

Quan els obrers, alarmats y conmoguts, han tractat d' exteriorizar l' estat del seu esperit en una manifestació pública, no 'ls hi ha sigut permès. La simple ostentació de una bandera negra ha sigut considerada com un acte de rebeldia. Al efectuar-se l' enterrament de les víctimes de la catàstrofe s' ha prohibit tota manifestació de condol y de solidaritat. Els carrers de la capital s' han omplert de forsa pública, ab ordres terminants de ser dura, molt dura en la repressió, mal l' hecatombe hagués de tenir una segona part, augmentantse ab nous cadávers el pilot de víctimas.

En aquest punt el govern mostra una previsió que no va tenir en compte al consentir y autorisar la construcció de un' obra perillosa, y tot per anular els efectes de la justicia de baix, que te dret á exercir-se quan s' ha perdut la confiança en la de dalt... quan la de dalt se mostra sorda, cega y insensible.

Trista sort la del obrer, condemnat á morir! Més trista encara la dels que 's sobreviuen, sense trobar de moment altre consol, en mitj de las iniquitats, que l' de roseigarse 'ls punys de rabia!

P. K.

Per l' Unió republicana

El meeting celebrat diumenge al matí en el Teatre Condal tingué una importància extraordinaria. La vastíssima sala estava materialment atestada, y siguieren en gran número las personas que no hi pogueren penetrar per falta de siti.

Allí havíen de anar els del trust jesuítich á ferse càrrec de la inutilitat de las seves perfidiosas campanyas. El poble republicà desmentíeix ab actes com el del diumenge les suposicions malèvolas dels que diuhen y repeteixen un dia y altre dia qu' està descontent, disgustat y cansat y que ha perdut la fe en l' Unió republicana.

En qui l' ha perduda la fe, y l' ha perduda per complir, es en els fomentadors de discordias y dissidencies; en els que fan política de carácter personal sens altra mira que la de donar satisfacció a la vanitat ó á l' ambició que 'ls correca; en els que pretènen amagar els seus vics y miserias atribuïntals gratuitament als que han rebut y segueixen mereixent la confiança del parti; en els que, per ff, emplean tota la seva activitat en fer el joch dels enemics declarats de la República.

El meeting del diumenge tenia per objecte reivindicar al digne diputat provincial Sr. Juli, que havia sigut objecte de una ridícula excomunió per part de certs elements, per fortuna avuy sense la més mínima autoritat, ni prestigi. Quina culpa havia comès el Sr. Juli? Senzillament la de haver prestat llealment els millors serveys que ha pogut á la causa de la Unió republicana, sense per això renunciar als principis del credo federal que segueix sustentant en tota la seva pureza.

No podian perdonarli la seva desleialt dels desleials de sempre: els que han acudit á la Unió quan han necessitat de la seva ajuda per obtenir càrrecs públics, y li han girat l' espalda quan l' Unió ha clamat que cooperesssin á l' acció qu' es la base de la seva existència. Tampoch podian perdonarli qu' encarnés la seva política generosa y eficàs en las aspiracions únàmiques de las masses federals, que han ingressat decididament en la Unió republicana. El Sr. Juli, al ferse intérprete de aquesta manifesta y franca aspiració popular, logrà captarse no se' si l' enveja ó l' antipatia, dels que ab las seves contradiccions y sobre tot ab els seus exclusivismes van deixar tantas vegades al partit federal sense nort, ni guia, ni orientació; dels que avuy se troben sols y reduïts á una tan justa com irremediable impotència.

**

Llegidas un gran número de adhesions valiosíssimas, el Sr. Juli feu us de la paraula per explicar la seva conducta. Ho feu en termes franchs y catégoricals, sense amagar res, ni apellar al menor subterfugi, com correspon á un bon republicà gelós del cumpliment de sos devers polítics. El pùblic en massa l' interrompè sovint ab sos entusiastas aplaudiments, mostrantl la més cordial y conscient conformitat.

Ab molta rahó pogué dir el popular Lerroux: —El

Sr. Juli té desde avuy un acta doble de diputat provincial republicà: la que li concedieren els electors en 1903 y la que avuy li proporciona el poble congregat en aquest local.

Ab actes de aquesta naturalesa, á la vegada que 's dona un cop mortal á las intrigas de baixa mà traïdades contra un home digne, s' infundeix un nou vigor als representants del poble que, com el senyor Juli, dedican els seus serveys á la defensa de la causa republicana.

**

Seguidament feren us de la paraula 'ls Srs. Layret, Roca y Roca, Lletjet y Corominas. No 'ns es possible estrarcar els sustanciosos discursos que pronunciaren en prò de la Unió republicana, posant de relleu la gran eficacia de aquest moviment popular, al qual els republicans de totas las procedencias cooperan ab tant desinterés y entusiasme, y sense renunciar als seus ideals pel dia de demà.

Ja no son possibles las vellas y petitas capelletes, últim refugi dels obstinats, que ab la pretensió de conservar una personalitat destacada, cap reparo tenen en patrocinar la desacreditada política de las estèrils diferenciacions. Y no son possibles, perque la gran Assemblea del 23 de mars de 1903 va acabar amb elles, y no certament per medi de l' excomunió, y no tampoch ab pretensions de absorció, sino obrint generosament las seves portas á tots els republicans de bona voluntat, que aspirin avants que tot y com

á traball previ, á enderrocar l' actual régime per oferir á la nació la salvaguardia de las institucions republicanas.

Parlé per ff 'l Sr. Lerroux. Es indescriptible l' entusiasme elèctrich qu' esclatá á la seva sola presència. Y aquest entusiasme puja encara de grau á mida qu' en una forma clara, brillant y persuasiva anà desarrollant el seu pensament. ¡Envejable poder de la paraula dirigida per l' intel·ligència y l' cor de un home que sab penetrar fins á lo més fondo de la conciencia de las multituds!

Respecte á la marxa que ha de seguir l' Unió republicana, potser may s' havia mostrat tan franch y tan explicit. Repudiá els perturbadors; tingue frasses acerades contra els qu' en lloc de consagraren desinteressadament els seus esforços al servei de la causa republicana, pretenen apoyarse ab ella pera donar cobro á sus mesquines ambicions; desenganya per sempre més als que posaven en dupte la seva actitud, suposant malèvolament qu' estava distanciat de las autoritats del partit, y recomenà la més estreta disciplina, no aquella qu' exigeix una humiliant sumisió, la qual no s' usa ni s' ha usat mai entre republicans, sino la qu' es filia legítima de la conciencia individual y reconeix per objecte l' amor entrañable á la causa republicana.

J.

QUARESMA ETERNA

Gracias á Deu, (dirán molts) que s' acaba aquesta època llarga de Quaresma. ¡Si ha acabat ja la menja d' arangadas, de bacallà y de cosa que si atípan, atípan porque son sempre pessades per qui veu en sa taula carn á doxo.

Per'm sempre es igual; jo no respecto la tradició que l' ignorància eterna segueix en perjudici del estómach; puig si una volta l' ocasió s' presenta d' un àpat suculent, que pugui treure de pena 'l meu ventrell, iah, l' aprofit sense mirar en l' època qu' estigui! ¡No més que això s' fastava als que som pobres, que molts jorns ens trobem sense pa al cérvol! ¡Que haguessim de donar una pesseta ó dos rals, ó 'l que sigui, per la butlla, quan per nosaltres la quaresma dura tants dies com te l' any! Ja es prou tristesa per qui ha de celebrarla per la forsa ab series de dejunis, que finan fins que acaba la mort ab nostra vida, si es que vida's pot dir, á la que 's passa entre suhors y llàgrimes y penas.

SAMUEL GRANÉ IRURUETA

ui diu que á Espanya hi ha miseria?

Els que tal se figurau no te'n més que arribars á Madrid, visitar la joyeria de An-sorena y demanar que 's hi ensenyin la corona que una Junta de damas ha manat construir pera la Verge del Pilar de Zaragoza. Es un pà de pedras preciosas que no ha costat més que 500 mil pessetas.

Algunes de las seyyoras donants son esposas dels politichs monàrquics que remenan las círceres.

No dirán els canonjes del Pilar de Zaragoza que no fan tot lo possible pera remediar la crisi. L' atacan á cops de pedras preciosas.

A Fransa s' ha descubert una conspiració bona-partista.

Feyà ja aigüun temps que alguns individuos molt coneiguts per sos ideas anti republicanas, venian reclutant gent y comprant armes y uniformes. A lo millor se' ha descubert el marro, y ara pretenen excusar-se diuent que tot allò ho feyan per enviar forsas al Africa al servei de una empresa colonial.

Pero 'ls ha sigut més fàcil de dirho que de demostrarlo

**

El govern republicà té tots els fils de la trama y está al corrent dels seus propòsits, que no eran al tres que sorpendre 'l Palau del Eliseo, apoderar-se del President de la República, y anar cridant un á tots els ministres per posarlos presos.

Els ilusos no calculau qu' encare que l' intent els hi hagués sortit bé, darrera del President y dels ministres, hi ha 'l país resolt ara més que mayá sostener y fer respectar las institucions republicanes.

**

El descubriment de aquest complot produuirà conseqüències altament favorables al régime.

Perquè ha vingut á donar plena rahó als que defensan la necessitat de procedir sense miraments á la republicanisació completa del exèrcit.

Qui no es capás de guardar fidelitat á las institucions que s' ha donat al país, en us libérim de la seva soberania, no es digna de vestir l' honros uniforme militar.

**

Ab motiu del esfondrament del Dipòsit d' ayguas, no falta qui recorda que 'l Sr. Moret sigüé 'l ministr

Com també hi ha qui retreu que 'l Sr. Pidal fou qui defensá ab gran empenyo al contratasta, que després de perdre la fiesta, s' apelà davant del Tribunal contencios administratiu, y havent mogut grans influencias, guanyà 'l pleit.

**

Un liberal y un conservador, si l' un influyent l' altre més, padrins declarats de aquest negocí... ¿Com no han de prosperar certas empresas? ¿Com no han de fer á mansalva lo que més els convinçui?...

Ab la sola comparecencia de tan poderosos personatges, el tribunal de l' opinió pública 'n te prou pera pronunciar un fallo irrevocable.

Els jesuitas no 'n tenen prou, per lo vist, ab que las corporacions religiosas monopolisin casi per complir l' ensenyansa á Barcelona. Encara quedan professors que no 's vesteixen pel cap y professoras que no ostentan blanques tocas.

Ja que no 'ls han pogut revertar, ara procuran atreure'sls, projectant la constit

mentidas y nosaltres anirémos estirant el batall de la campana, que tant l' amohina.

CASSÀ DE LA SELVA, 9 de abril

El Tribunal Suprèm ha firmat el veredicte de inculpabilitat à favor del Ajuntament, essencialment republicà, que privà la salvatge costum de tocar las campanas en dies tempestuosos. El Vicari General de Gerona Dr. Matas, de resultas d'aquest plet ha quedat moralment mort. Li han carregat las costas... y demés accessoris motivats per las vistós.

Y re més; comentaris? Huelgan; cada hú que 'ls fassi.

Nostre enhorabona al dignissim Ajuntament... y un salutó al rabatá que desconeix els simples elements de las ciencias físicas y naturals.

PRULLÀNS, 10 de abril

Un d' aquests dies, el nostre merlot que ab tot se fica, apoyat pel senyor Jutje qu'es de la seva corda, varen per presentar á casa la vila á n' el senyor mestre, qu'es una noble persona y cumpleix el seu dever. Allí l'embestiren com dos fieras recriminantlo porque no feya anar els nys á doctrina y rosari.

Lo que 'ls pess es que el poble fuig de la ignorancia. Vosté, senyor mestre, vagí continuant, que 'l poble li fa costat y está satisfet dels seus serveys.

CAPELLADES, 8 de abril

El nostre mossen, compadeixentse dels efectes de la seca que días fa està regnant en nostres camps, està emprenyat en volgut treure l' *Camaril* y fer pregariás á fi efecte de fer ploure.

Pero com que's diu que aquest Sant Cristo es molt miraculos, sempre que 's tracta de tirarlo al carrer, li serviran impediments. Ara li han dit que, sobre tot no'l toqui, per quant una vegada també 'l volfan treure y sols al tocarrlo va caure una pedregada de les més furiosas.

¡Quina illàstima que pel *Camarilet* d' aquesta vila s'hagin de perdre las cullitas de tanta comarcas que sufreixen els efectes de la seca!

SITJES, 3 de abril

L' hereu *Agutziel* ha sigut nombrat junt ab dos o tres ensuma sotanats més, no sabem qué de la junta de la Mainera de l' iglesia parroquial d' aquesta vila, havent sigut dit nombrament anunciat á só de bombo y platets per *El Eco de Sitges*, senmanari caciquista.

Res tindria això de particular si l' esmentat *Papitu* no hagués fet públic alarde de professar idees anticlericals y republicans ab vistós al socialisme, ab una serietat y fermesa ratllant al cinisme.

De tot això deduhim que 'n *Papitu* es ben fill de son pare, això es, de pasta de *Agutziel*, que no sent otra cosa que un assalariat, procura á forsa de hipocresias y baxessas, fregarse als ensotanats y gent adinerada pera poder anar vestit com un senyor y mirarse al seu company obrer, ab ayres de protecció y benevolencia.

ARTESA DE SEGRE, 8 de abril

El nostre pastor ha tingut contractats durant alguns dies dos palls missionistes, que ab la seva comedia ens feyan estar d' alló més divertits. A rats ens contaven uns quèntos que ab tot y ser molt llanuts los que anavan á escoltarlos, no podian passar sense riota. Després les emprenyeron contra 'ls liberalis y la prensa republicana, especialment contra *La Campana de Gracia* y *La Publicidad*, diuent qu' estan excomunicats pel Pau, sense saber que això ho consideran ells com un gran honor.

¡Sabens qui ho va pagar tot això? Un jove anomenat Lluís Enrich, que en el moment de passar una professió no va treure's la gorra, per quin delicto el borinot negre, ab tota la mala pata li va dir que 's descubrirà, á lo que 's negà el jove y aleshores l' arcalde, assistent á la professió, convertintse en *humilde servidor* del carboner, va anar á donarli una *ajuda*, ordenant al jove que 's descubris ó que 's retires, verificant aquèst lo últim. Arribat á aquest extrén, no's creya que la cosa passés més endavant, pero al cap de un bon rato, s' murmura que per instigació del *eucarachà*, l' arcalde envíà á buscar á Lluís Enrich y 'l tancà á la presó per espay de vint-i-quatre horas.

Bon mossens hem arreplegat, com hi ha Manell!

VILAFRANCA DEL PANADÉS, 9 de abril

Divendres de la setmana passada á la una del mitjà dia s' escapà una colometa del colomar del H. hospital, en companyia de un mascal rich y galán.

De tant en tant visitava un senyor á la hermana Genoveva fentse passar per germanos, sent això que las de mes hermanas toleraran que tinguessin conversas a solas... y preparés el farsell.

A la hora convinguda, ó siga á la una del dia, una tarta esperava als tortolitos y guillaren escapatats en direcció á Vilanova, deixant ella una carta com també els trastors de la seva carrera á una vehina, com si diguésim, la iloca.

Desitjem á la parella una llarga lluna de mel.

CALELLA, 11 de abril

Els molt escandalós lo que passa en aquesta vila. Els burgesos, passantse la llei de reglamentació del treball per sots de las camas, fan tot allò que 'ls dona la gana, y á ciència y paciència de las autoritats, admeten dintre de las sevases fàbricas á criatures menors d' edat obligantlas á traballar més de las 66 horas setmanals reglamentaries.

Tal com els nostres passats sufriren la tiranía de 'l seyors feudals, els cailellencs de avuy podém ben assegurar que sufrim la tiranía dels cacibes, senyors feudals moderns. En va's legeixen tots els días denunciaciones en els periódics de la capital; en va's exclama 'l sufert obrer perquè se 's tracti com á persona, tot intil!

Y tot això y molt més sab qu' es veritat l' arcalde de Calella, perque jamay ens hem fet ni farém eco de cap mentida.

¡Pendrà cartas en l' assumptu el Sr. Gobernador de Barcelona, ja que la primera autoritat local y president de la junta de Reformas Socials, ne fa cas omis! Esperarán posarhi ma, com ha succehit molts vegadas, quan els honrats y pacífichs traballadors de aquesta població no puguen més y apelin á cer's medis, tota vegada que per las vías legals res alcensan?

Aquest es el primer toc de campana que doném; ho farém més fort si no se 'ns fa cas, perque la opinió imperialista se n' enteri y deduixi responsabilitats si algun dia passava alguna cosa.

La cansó de don Raymundo

—Tot el món se'm tira á sobre,
tot bitxo diu mal de mi;
grans y xicxs crean obstacles
per posarme's al camí.
Si parlo, volen que calli;
si callo, faig mal callant;
quan me pose serio, fatto;
quan rich, estic insultant.
Pero, lo que jo 'm diu sempre:
—¿No tens les claus del turró?
Deixa, doncs, que patalejin,
y endavant la professió.
—¿Que això es no més viure al dia?
¡No es ferho tenir poch seny!
Veyeu lo que d'u l' adagi:
—Qui dia passa, any empeny.

Jo no tinch ri vull programas,
jo no sé lo que son plans.
¿Menjo, bech, m' aguantu, cobro?
No aspiro á res més, germans.
Ja ho veig que s'ixó es casi pendre
la frescura per escut;
ja ho sé que 'ls del camp contrari
me troban un xich barrut.
Tant me fa: mentres no'm treguin
del meu adorat sitial,
i que prediquin lo que vulguin
El País y El Imparcial.
—¿Que això es no més viure al dia?
¡No es ferho tenir poch seny!
Jo segueixo el vell adagi:
—Qui dia passa, any empeny.

Ara n' hi ha uns quants que demanan
que 'ls obri las Corts... Ja val
i Valenc tanco serà
si 'ls arribés á escolta!
El seu plan flora ofegarme
d' oratoria sota un doll,
y avuy... jo sé com me trobo:
el meu mal no vol soroll.
No estic per discutir crisiis
ni explicar quèntos antichs:
el qui vulgui fer discursos,
que 'ls fassi entre 'ls seus amichs.
—¿Que això es no més viure al dia?
¡No es ferho tenir poch seny!
Ben clar ho expressa l' adagi:
—Qui dia passa, any empeny.

Celebrat malabarista
y funàmbul de renom,
mentres jo pugui aguantarme,
no repara en què ni cóm.
—¿Que 'ls petits m' arman bronquina?
Busco un apoyo entre 'ls alts.
—¿Que veig que 'ls madurs m' apretan?
Me decanto als liberalis.
No ho miro jo si la braca
tira al sur ó tira al nort;
la qüestió es poguer ser l' amo...
y embolicà que fa fort.
—¿Que això es no més viure al dia?
¡No es ferho tenir poch seny!
Penseu ab el vell adagi:
—Qui dia passa, any empeny.

Cada matí quan me llevo,
tot motxo 'm diu entre mi:
—¿Continuaràs sent ministre
quan te'n vajis á dormir?
—Y agitat per aquest dupte,
torno á aprestarme al combat,
y iħala, vinga desfē intrigas,
vinga treure mans del plat!
—¿Quin' gust, ah, quan al sé al vespre,
cansat pero no venut,
reparo que la poltrona
encare no s' ha romput!...
—¿Que això es no més viure al dia?
¡No es ferho tenir poch seny!
Recordem l' antich adagi:
—Qui dia passa, any empeny.

O. GUMÀ

Llissó interrompuda

A escena, al mar de la Xina, en
una petita isleta situada entre Sain-

gón y Labuán.
L' isleta, que porta el nom de Pelprím, està habitada per una tribu d' indis, pacífichs, senzilles, pero salvatges, es á dir, que no co-

neixen encare els beneficis de la civilisació.

Precisament en l' instant en que la nostra història comensa, els habitants de Pelprím, reunits á la plassa del únic poble que hi ha á l' isla, estan es-

coltant l' arengá d' un missioner que ha arribat allí ab el propòsit de civilizarlos.

El missioner enraihona, els salvatges escoltan ab marcada atenció, y de tant en tant preguntan. El quadro es verdaderament curiós.

—Sí, estimats veïnhs de Pelprím —va dihent el missioner, que per lo que 's veu fa ja rato que las hi cargola:— la civilisació es una cosa tan bonica y agradable que, una volta haguen experimental las sevases ventajas, renegareu del temps que heu passat en aquest estat vergonyós d' embrutiment y de miseria, y no us cansareu de demanar més progrés, més perfeccionaments, més fruys del arbre portentós de la ciència, que generacions remotas plantaren y que 'ls homes han cultivat ab carinyós zel, sigles traçat.

—¿Y dius tu —pregunta un salvatge,— que la ciència es l' antitessis completa del nostre estat?

—D' una manera absoluta. Si accepteu, com jo espero, las meves proposicions redemptoras, 'veureu, veureu quin cambi més radical en la vostra existencial... Desde luego us adverteixo que no podreu anar despoblats.

—Ah, no?

—Anireu vestits com jo y com totes las personas honradas, y portareu barret, calzas, corbata y fins relloget pera saber quina hora es.

—¿Que serà bonich!...

—Molt ho serà, molt més de lo que 'l vostre limitat senderi pot arribar á imaginarlo. Tampoch viureu, com ara, en barracás de canya, sense confort ni condicions higièniques, sinó en casas sólidament construïdes de pedra y mahóns, ab portes de fusta barnissada y balcons ab vidres y persianas pintades de vert.

—Molt bé, molt bél! ¡Quina cosa més preciosa!... Y digas: «n' hi ha moltes ja al món de nacions ci-

vilisadas?

—Una barbaritat!... Aneu contant: Fransa, Alemania, Inglaterra, Bèlgica, Suissa...

Un crit que surt de las últimas filas dels admirats veïnhs de Pelprím interromp la enumeració del bonadós missioner.

—¿Qué passa? —pregunta l' home girantse.

—¡Mira, mira cap á mar! Per la dreta y per la es-

querra, per tot arreu venen barcos... —

En efecte: dugas esquadras poderoses, procedents del sur l' una y del nort l' altra, s' encaminan á Pelprím. May els senzills habitants de la diminuta isla havien vist barcos tan numerosos ni de tan imponent presència.

—¡Hola, hola! —fa el missioner, després d' haver examinat las banderas de las embarcaciones que, avansant á tota màquina, van per moments fentse més visibles: —Preparemnos á contemplar un espectacle dels més grandiosos que s' han donat al món. Son els russos y els japonesos, la esquadra de 'n Rodjiesvensky y la de 'n Togo, que feya días que anavan buscantse. Aquí s' han trobat y aquí tindrà lloc segurament la gran batalla, la batalla més tremenda que s' ha entaulat en aquesta mares. Coloquemnos bé, que desde la nostra cómoda y segura miranda ho podrém veure tot.

No s' ha equivocat el bon foraster. Apenas acaba de pronunciar las últimas paraules, un estruendo formidable fa tremolar la isleta. Las esquadras enemigas han arribat á tret, y una y altre disparan casi á un mateix temps la primera canonada.

—Ja hi som, fills meus! —diu el missioner: —No deixeu escapar un detall, que l' espectacle val la pena.

Assentats á la sorra de la platja, els habitants de Pelprím no tenen prou ulls per mirar. ¡Y tal si val la pena l' espectacle!

Una bala dels japonesos parteix de bonas à primers la xamaneja de la capitana russa. Desde allí s' percibeixen els esforços que fa la tripulació per desembocar el barco d' aquella impedimenta.

De prompte s' veu enfonsar-se un acorassat japonés. Tocat sens dupte per un torpedo, la colossal embarcació s' esborra com una magran y llenant en l' aire una montanya de foch, desapareix al fons del mar.

El combat se generalisa. El soroll de las canonades aixorda als pobres indis que, tot y trobantse lluny del perill, tremolen com la fulla al arbre y 's tapen involuntariament las orelles.

Aquí reventa un creuer, allà s' volca una fragata, en la divisió de vanguardia xocan dos barcos que saltan á bossins.

Es un quadre d' horror, una escena de destrucció espantosa, una hecatombe sense precedents... El fum tapa la llum del sol; la sanch cubreix el mar en una extensió inmensa...

—Digas — pregunta un salvatge al missioner, un cop ha donat fi la horrible batalla: —aquestas esquadras que han lluitat s' eren la russa y la japonsa?

—Indubtablement.

—La Russia s' es nació civilizada?

—Aixis se la considera.

—¿Y 'l Japó?

—De lo més civilizat que 's coneix.

—Donchs... ja pots agafar els trastos y tocar el dos d' aquí.

—¿M' expulsee?

—Sí, senyor: els salvatges de Pelprím, ilustrats per lo que acaben de veure, renuncian al honor y als beneficis de la civilisació.

FANTÁSTICH

SSSEGURAN que immediatament després del viatje regi se promourà la crisiis total del ministeri.

Si aixis succeeix podrá dir en Villaverde:

—Vaja, que per aquest viatje no necessitava alforjas.

Y's quedará á la lluna.

A la lluna de Valencia.

No es sols un dipòsit d' ayguas lo que s'ensorra á Espanya, causant un gran número de víctimas.

Las ensorr

LA CATÀSTROFE DE MADRIT

El dipòsit del canal de Isabel II, enfoncat

Enginyers militars buscant cadavres.

Alsant un munt de runa, pera salvar á un ferit.

Vista general del dipòsit.

En un gran teatro estrenavan
La caza del oso, y yo
tampoc hì vareig fer falta,
s'entén, com à espectador.
Quan va acabarre l'sainete,
un noy que tenia à prop
exclamà ab totas les foses
dels pulmòns: —¡Qué surti l'Osa!
Y sens gayres ceremonias
se va presentar l'autor.

Conech al impressò Ullera
que, sens tenir cap motiu,
tan aviat plora com riu,
com canta, ó bé's desespera.
—Per què d' aquesta manera
fa tal's manifestacions?
—Home, déixat de rahóne:
(va contestarme en Maurici).
Fé, à tenor del seu ofici,
tota classe d' impressions.

L' altre diumenge à la nit
deya en Llúch: —Jo en pau ó en guerra
soch l' home d' aquesta terra
que m' sento ab més esperit.
Jo, interrumpentlo al moment,
vaig dirli: —Be prou que ho sé,
si portas sempre 'los p'les
de rom, vermóut ó ayguardent.

FELIÓS PETIT

Ab tot y ésser bastant llarrach
d'estatura l'senyó Artur,
com que may sub enginyar-se
tohom d' ell diu qu'es molt curt.

F. ROJER SEBRÉ

- A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO
 1. XARADA.—Treballa do ra.
 2. ANAGRAMA.—Sahò Bossò.
 3. TARGETA.—La Lleja.—Santiago Rusiñol.
 4. TERS DE SÍLABAS.—LLE RO NA
 RO SE TA
 NA TA LIA
 5. GEROGLÍFIC.—Com mes avellanas mes closecas.

LA CAMPANA DE GRACIA

Visca el diumenge de rams!
Quan ja son al benahir
tohom crida ab fort desfici:
—¡juli! ¡juli!...—fent sentir
arreu, arreu el bulliri.
¡Oydá!—sempre ab més forts clams—
Visca el diumenge de rams!
Hi ha algun mal intencionat
que, ab el ram que dà las tres,
pega cops al del costat,
per fer bromà, per res més...
¡Oydá! qué alegrès els clams!
Visca el diumenge de rams!!!

J. MONTABLIZ

ANAGRAMA
Una total pastorant
molt aprop del mar m' estava,
mentres una tot mirava
que anava lluny navegant.

E. PAHSSA

TARJETA POSTAL

PERE VERBA
PALLA, n.º 10
IBIZA

Formar ab aquestes lletras el títul de dues sarsuetas
castellanes.

TRES ADROGUERS DE 'LS ESCUDILLERS BLANCH'

ROMBO
—Consonant.
—Part del cos humà.
—Tots els casats hi van.
—Nom de dona.
—Poble català.
—Els auells ne tenen.
—Vocal.

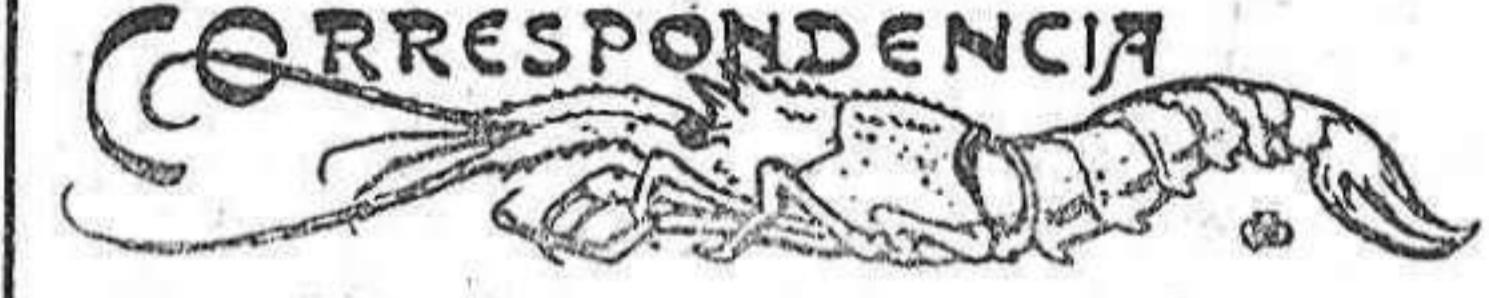
NOY DE LAS MOSTRAS

GEROGLÍFICH

EL

TOT TOT

MARIA ALBERICH

Caballers: Joseph Rosell, Pamplinero, F. Joanet, Manel Branera, J. Llerom, Frévol, Noy de Pallejà, Josep de Pobleda, J. M. Blanch, Enrich Ordanyà y Juan Vínia de Vilafraanca Plana.

Caballers: Sey Sinto, Joseph Gorina Roca, Xech de Llansá, Enrich Tosas: Molto bene.

Caballer: Carlos d'Alfonso: El qu'esté una mica bé,

pecs de brut. —Lieó Vila y Huguet: ¡Noy, quina llanguissa!

Dificil serà trobar lloch per una pessa aixís. —Aleix IV, el Poll: La vermelha. —E. M.: No ns convenen els diminutius. —Tallé Osk: Farém la trifa corresponent. —Jaume Pascual Cartró: No fa 1 pés. —Domingo Brunet: La conversa està bé. El dibuix ja no ho està tant.

—Casimiro Doménech: No es del gènere que convé al periòdic. —Pere Ros Carné. Francament: entenem lo que diu, pero no sabém lo que vol dir. —A. M., J. P., Barrada Seca, J. B., J. R. P., J. B. X., D. S. C., F. B., J. A., J. C., J. G., A. R. V., F. T. y R., J. H., R. H. y R. P.: No ns es possible publicar les seves cartas per variás rahons.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.

A Valencia

—Lo cortés no quita lo valiente, ché. Ara 'ns hem mostrat respectuosos, pero j'veurás tú, veurás tú quan vinga en Nozaleda!